

NORGES HØYESTERETT

Den 29. mars 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Kallerud og Bergsjø i

HR-2023-564-U, (sak nr. 22-069200SIV-HRET) og (sak nr. 22-130292SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A
B
C

(advokat Alf-Erik Vollen)

mot

D

(advokat Thomas Horn)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder spørsmål om opphevelse av lagmannsrettens dom om sivile krav til etterlatte etter at straffedom om forsettlig drap ble opphevet av Høyesterett.
- (2) D, født 00.00.1964, ble 22. september 2020 tiltalt for forsettlig drap, jf. straffeloven § 275, og brudd på våpenloven. Den avdøde far, C, og to sønner, B og A, fremsatte sivile krav i straffesaken.
- (3) Oslo tingrett avsa 1. juli 2021 dom hvor D ble dømt for uaktsomt drap, jf. straffeloven § 281, i tillegg til brudd på våpenlovgivningen. Når det gjaldt de sivile kravene, ble det avsagt dom med slik domsslutning:
 - «2. D dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen å betale A oppreisning med kr 125 000,- - kroneretthundreogtjuefemtusen -.
 3. D dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen å betale B oppreisning med kr 125 000,- - kroneretthundreogtjuefemtusen - og erstatning for tap av forsørger med kr 80 000,- - kroneråttitusen -.
 4. D frifinnes for kravet fra B om erstatning for inntektstap.
 5. D dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen å betale C oppreisning med kr 125 000,- - kroneretthundreogtjuefemtusen - og erstatning for lidt tap med kr 58 275,- - kronerfemtiåttetusentohundreogsyttifem -.»
- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltaleposten som gjaldt forsettlig drap. De etterlatte begjærte ny behandling av de sivile kravene. Erstatningen for forsørgertap for B ble ikke begjært overprøvd.

- (5) Borgarting lagmannsrett avsa 30. mars 2022 dom hvor D ble dømt til fengsel i ti år og seks måneder for forsettlig drap. For de sivile kravene ble det avsagt dom med slik domsslutning:
- «2. D dømmes til å betale A oppreisning med 200 000 – tohundretusen – kroner innen 2 uker fra forkynnelse av dommen.
 - 3. D dømmes til å betale B oppreisning med 200 000 – tohundretusen – kroner innen 2 uker fra forkynnelse av dommen
 - 4. D dømmes til å betale B erstatning for lidt inntektstap med 100 000 – etthundretusen – kroner innen 2 uker fra forkynnelse av dommen.
 - 5. D dømmes til å betale til C oppreisning med 200 000 – tohundretusen – kroner innen 2 uker fra forkynnelse av dommen.
 - 6. D dømmes til å betale til C erstatning med 58 275 – femtiåttetusentohundreogsyttifem – kroner innen 2 uker fra forkynnelse av dommen.»
- (6) D anket 1. april 2022 til Høyesterett. Anken gjaldt lovanvendelsen, saksbehandlingen, straffutmålingen og de idømte sivile kravene. I støtteskriv 26. april 2022 er bemerkningene til de sivile kravene begrenset til oppreisningskravene.
- (7) B og A anket 24. april 2022 til Høyesterett. Anken gjaldt oppreisningserstatningen. Også C anket 26. april 2022 til Høyesterett over oppreisningserstatningen.
- (8) Ved ankeutvalgets beslutning 5. august 2022 ble Ds anke over straffedommen ikke tillatt fremmet. Beslutning og melding om frist for å kreve ny behandling av de sivile kravene ble forkynt for D og de etterlatte, jf. straffeprosessloven § 434 syvende ledd. Det ble i meldingen informert om at fristen for å kreve fortsatt behandling etter tvistelovens regler er én måned fra forkynnelsetidspunktet, jf. § 434 syvende ledd tredje punktum.
- (9) For C ble meldingen forkynt 25. september 2022, og for D og A og B ble den forkynt 15. september 2022.
- (10) B og As anker ble tillatt fremmet ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 30. august 2022. Cs anke ble tillatt fremmet ved utvalgets beslutning 16. september 2020. De to sakene ble forent til felles behandling. Ankeforhandling ble berammet til fredag 2. desember 2022.
- (11) D krevde 14. november 2022 omgjøring av ankeutvalgets ankenektelse.
- (12) Ved kjennelse 29. november 2022 ble behandlingen av de sivile kravene stanset, jf. tvisteloven § 16-18 andre ledd, og ankeforhandlingen avlyst.
- (13) Ankeutvalget traff 2. desember 2022 beslutning om straffekravet med slik slutning:
- «Ankeutvalgets beslutning i sak nr. 22-084352STR-HRET omgjøres, slik at anken over lagmannsrettens lovanvendelse under skyldspørsmålet fremmes til behandling i Høyesterett.»
- (14) Høyesterett avsa 14. mars 2023 dom om straffekravet med slik domsslutning:
- «Lagmannsrettens dom med ankeforhandling blir oppheva for straffekravets del.»

- (15) Partene ble bedt om å uttale seg om den videre behandlingen av de sivile kravene.
- (16) *C, A og B* har anført at det er naturlig at lagmannsretten vurderer oppreisningskravene på nytt. Lagmannsrettens dom må også oppheves når det gjelder erstatning for lidt tap. Lagmannsrettens avgjørelse på dette punktet var grovt skjønnsmessig og ikke basert på anførselene i saken. Nå kan det dokumenteres hva det endelige tapet er. Det var ikke naturlig å fremme en anke når det gjaldt erstatning for lidt tap, og det må uansett etter forholdene anses unnskyldelig at det ikke ble anket over denne erstatningsposten. Det er nedlagt slik påstand:
- «Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves for så vidt gjelder alle de sivile kravene som ble pådømt i slutningens pkt. 2, 3, 4 og 5.»
- (17) *D* har anført at dommen må oppheves for de sivile kravene om oppreisningserstatning på grunn av den nære sammenhengen mellom disse kravene og straffekravet. Opphevelsen kan ikke omfatte kravene om erstatning for lidt tap, fordi de ankende parter anke bare gjaldt oppreisningserstatningen. Det er nedlagt slik påstand:
- «Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves for så vidt gjelder alle de sivile kravene som ble pådømt i slutningens pkt. 2, 3 og 5.»
- (18) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at forberedende dommer har igangsatt saken, jf. tvisteloven § 16-18 fjerde ledd.
- (19) Saken behandles etter tvistelovens regler, jf. straffeprosessloven § 435. Ankeutvalget kan oppheve lagmannsrettens avgjørelse når ankeutvalget enstemmig finner det klart at det er grunnlag for oppheving, jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d. Saksforberedelsen for Høyesterett varer fram til det tidspunktet ankeforhandlingen innledes. Før dette har ankeutvalget kompetanse til å treffe avgjørelse etter § 30-3 andre ledd, jf. Rt-2009-980 avsnitt 13.
- (20) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2, 3 og 5 må oppheves. Disse punktene i domsslutningen gjaldt oppreisningserstatning basert på at lagmannsretten hadde funnet *D* skyldig i drap begått med hensiktsforsett. I dom 14. mars 2023 opphevet Høyesterett lagmannsrettens dom med ankeforhandling for straffekravets del. Etter Høyesteretts syn var det uklart om lagmannsretten hadde basert domfellelsen på rett forståelse av straffelovens bestemmelse om hensiktsforsett. Dermed er det klart at spørsmålet om oppreisningserstatning kan komme i en annen stilling når lagmannsretten behandler straffekravet på nytt.
- (21) Lagmannsrettens utmåling av erstatning for lidt inntektstap til *B* ble opprinnelig påanket av *D* sammen med lagmannsrettens avgjørelse av straffekravet og de øvrige sivile rettskravene. Etter at ankeutvalget 5. august 2022 ikke tillot *D*s anke fremmet, begjærte han beslutningen omgjort så langt den gjaldt lagmannsrettens tolkning av skyldkravet. Ankeutvalgets beslutning 2. desember 2022 og Høyesteretts dom 14. mars 2023 gjelder følgelig også bare lagmannsrettens avgjørelse av straffekravet. *B* har ikke påanket lagmannsrettens avgjørelse av hans krav på erstatning for lidt inntektstap. Ankeutvalget finner enstemmig at det da ikke er rettslig grunnlag for nå å oppheve lagmannsrettens dom for dette kravets del.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 2, 3 og 5, oppheves.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)